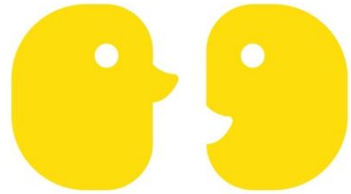

VOICE

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

VOICE

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

Η αναγκαιότητα και η σπουδαιότητα της συμμετοχής των παιδιών στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία

VOICE

Voicing children Opportunities Interaction
Collective decision making Education

Τι θα εξετάσουμε...

- Γιατί να συμμετέχουν τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Πόσο σημαντική / αναγκαία είναι η συμμετοχή τους; Γιατί;

- Πώς τεκμηριώνεται / πού βασίζεται η αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών;

Για να κατανοήσουμε την αναγκαιότητα της συμμετοχής

πρέπει να εξετάσουμε τη συσχέτισή της με ...

Τις σύγχρονες αντιλήψεις για τις ικανότητες των παιδιών και τον ρόλο τους, καθώς και τον ρόλο του εκπαιδευτικού στην προσχολική εκπαίδευση

Τις θεωρίες μάθησης για τον τρόπο που προσεγγίζουν και κατακτούν τα παιδιά μια νέα γνώση

Την αναγνώριση των δικαιωμάτων των παιδιών στη συνδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

...και τη σύνδεση και αλληλεπίδραση μεταξύ τους.

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Γιατί να συμμετέχουν τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

- Γιατί να συμμετέχουν τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Επειδή ακόμα και τα παιδιά έχουν άποψη, διαθέτουν ικανότητες και μπορούν να αναλαμβάνουν δράσεις (James & Prout, 1997).
- Επειδή το παιδί θεωρείται δρων υποκείμενο, είναι κι αυτό ένας πολίτης που μπορεί να διαμορφώνει με τη δράση του την καθημερινότητά του (Lee, 2001· King, 2004· Σοφού, 2011·James, Jenks & Prout, 1998).
- Επειδή τα παιδιά μπορούν να κατασκευάσουν συγκροτημένα νοήματα για τον κόσμο που τα περιβάλλει, η γνώση τους για τον κόσμο είναι διαφορετική, αλλά όχι κατώτερη από αυτή των ενηλίκων (MacNaughton et al., 2008).

- Γιατί να συμμετέχουν τα παιδιά στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Επειδή το παιδί γνωρίζει πράγματα για τον κόσμο και τον εαυτό του τα οποία δεν γνωρίζει ο εκπαιδευτικός (Wood, 1999).
- Επειδή τα μικρά παιδιά επιθυμούν να εκφράσουν τις απόψεις τους, νιώθουν ότι πρέπει να τα ακούσουμε γιατί μπορούν και τα ίδια να συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων που τα αφορούν. Βιώνουν τη συμμετοχή ως ευκαιρία να αποδείξουν ότι κατέχουν ιδέες και απόψεις τις οποίες μπορούν να διαπραγματευτούν με τους ενήλικες (Hart, 1997).

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Πόσο σημαντική /
αναγκαία είναι η
συμμετοχή τους; Γιατί;

- Ποια τα οφέλη της
αναγνώρισης των
ικανοτήτων των
παιδιών;

- Πόσο σημαντική / αναγκαία είναι η συμμετοχή τους; Γιατί;
- Ποια τα οφέλη της αναγνώρισης των ικανοτήτων των παιδιών;

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Η συμμετοχή των παιδιών πάνω σε θέματα που τα αφορούν, προσφέρει νέες δεξιότητες, ενισχύει την αυτοεκτίμησή τους και αποτελεί πρόκληση στην αίσθηση αδυναμίας με την οποία συνδέουμε την παιδική ηλικία (Lansdown, 2001).
- Όταν τα παιδιά αντιμετωπίζονται ως άτομα ικανά να συμμετέχουν, ενισχύεται η εμπιστοσύνη και η αυτοεκτίμησή τους καθώς συμμετέχουν σε νέες μαθησιακές δεξιότητες και αποκτούν ικανότητες τις οποίες δεν θα αποκτούσαν με τις συμβατικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις (Fischer, 2006· Kirby & Bryson, 2002· Theobald et al., 2011).

- Πόσο σημαντική / αναγκαία είναι η συμμετοχή τους; Γιατί;
- Ποια τα οφέλη της αναγνώρισης των ικανοτήτων των παιδιών;

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι είναι σημαντικό να ακούνε τους άλλους και υιοθετούν τις ίδιες συμπεριφορές. Έτσι η μάθηση δεν είναι μονόδρομος, από τον εκπαιδευτικό προς το παιδί, αλλά συνεργατική κι αλληλεπιδραστική καθώς τα παιδιά μπορούν να μεταδώσουν νέες ιδέες από τις οποίες μπορούν να μάθουν κι οι ενήλικες (MacNaughton et al., 2008).
- Η χρήση συμμετοχικών διαδικασιών στην εκπαίδευση δίνει τη δυνατότητα στους ενήλικες να δουν τον κόσμο μέσα από την οπτική των παιδιών και στα παιδιά να εκφράσουν και να υλοποιήσουν απόψεις και ιδέες (Gjems, 2009).

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

- Πόσο σημαντική / αναγκαία είναι η συμμετοχή τους; Γιατί;
- Ποια τα οφέλη της αναγνώρισης των ικανοτήτων των παιδιών;

Η χρήση συμμετοχικών διαδικασιών στην εκπαίδευση

- δίνει τη δυνατότητα στους ενήλικες να ενισχύσουν τη συμμετοχή των μικρών παιδιών ακούγοντας ενεργά τις απόψεις τους και παρέχοντάς τους τις ευκαιρίες και τα περιθώρια να πάρουν αποφάσεις που τα αφορούν (MacNaughton et al., 2008).
- επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς καλύτερη ικανοποίηση των αναγκών των παιδιών, εφόσον οι αποφάσεις τους βασίζονται στις πραγματικές ανάγκες των παιδιών (Ackermann et al., 2003).

Τεκμηρίωση της συμμετοχής

-Πού βασίζεται η αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών;

3. Πού βασίζεται η αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών;

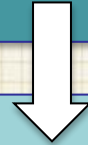
Τεκμηρίωση της συμμετοχής

Αρχές στις οποίες βασίζεται η αναγκαιότητα της συμμετοχής

- I. **Αρχή της εξασφάλισης των δικαιωμάτων των παιδιών - Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού - Αναγνώριση των δικαιωμάτων των παιδιών στη συνδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού, ΦΕΚ 192, 1992· Lansdown 1994).**
- II. **Κείμενα εκπαιδευτικής πολιτικής (UNICEF-UK/Save the Children, 1990 · OECD 2001 · Council of Europe, 2006· Dahlberg & Moss 2005) μάθησης**
- III. **Θεωρίες και κοινωνιο - πολιτισμικές θεωρίες (Dewey 1956, 1966, 1982· Bruner 1973, 1985, 1986· Piaget, 1986· Gardner 1993· Vygotsky 1998· Rogoff, 2003).**

Η αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών

Προϋπόθεση για την επίτευξη της συμμετοχής των παιδιών αποτελεί...

Η αναγνώριση από μέρους των εκπαιδευτικών ότι τα παιδιά είναι ικανά να σχηματίσουν άποψη, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να έχουν την ευθύνη των δράσεων τους

αλλά και...

Η αναγκαιότητα της συμμετοχής των παιδιών

Προϋπόθεση για την επίτευξη της συμμετοχής των παιδιών αποτελεί...

Η αναγνώριση από μέρους των εκπαιδευτικών ότι τα παιδιά είναι ικανά να σχηματίσουν άποψη, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να έχουν την ευθύνη των δράσεων τους

αλλά και...

- ✓ Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών σχετικά με το δικαίωμα των παιδιών στο να ακούγεται η άποψή τους
- ✓ Η διάθεση των εκπαιδευτικών να δημιουργήσουν ένα παιδαγωγικό περιβάλλον αξιοποίησης της συμμετοχής των παιδιών όπου...

το μαθησιακό πλαίσιο θα ενισχύει τον ενεργό ρόλο των παιδιών στην κατασκευή της γνώσης

θα εφαρμόζονται παιδαγωγικές προσεγγίσεις και πρακτικές που υποστηρίζουν την ουσιαστική συμμετοχή των παιδιών

(Αυγητίδου 2014α, 2014β)

Συμμετοχή και ...

Αναγνώριση των δικαιωμάτων των παιδιών στη
συνδιαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας

**Ερωτήματα
που
εγείρονται**

- Τι εννοούμε «δικαίωμα στη συμμετοχή»;

- Πόσο σημαντικό είναι το δικαίωμα των παιδιών να συμμετέχουν ενεργά σε δράσεις που τα αφορούν;

- Πώς ερμηνεύεται η αναγνώριση του δικαιώματος της συμμετοχής στην εκπαιδευτική πρακτική;

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
([ΦΕΚ 192, Τευχ. Πρώτο, 2/12/1992](#))

Άρθρο 12

Αναγνωρίζεται στο παιδί το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του σχετικά με οποιοδήποτε θέμα το αφορά, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις του παιδιού ανάλογα με την ηλικία του και με το βαθμό ωριμότητάς του.

Για το σκοπό αυτόν θα πρέπει ιδίως να δίνεται στο παιδί η δυνατότητα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διαδικασία το αφορά....

<http://www.inart12.org/index.php/el/sample-sites-14/diethnis-symvasi-gia-ta-dikaiomata-tou-paidiou>

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

UNICEF

(UNICEF-UK/Save the Children,
1990)

[UNICEF Children's Rights - YouTube](#)

Οι απόψεις και οι εμπειρίες όλων των παιδιών πρέπει να αντιμετωπίζονται με ίσο σεβασμό ανεξάρτητα από την ηλικία τους, την κατάσταση, την εθνικότητα, τις ικανότητες ή άλλους παράγοντες.

Η συμμετοχή εξασφαλίζεται μέσα από την ενεργή εμπλοκή των παιδιών από τα πρώτα χρόνια της ζωή τους, σε ποικίλες δράσεις στις οποίες τα παιδιά χρειάζεται να καταλαβαίνουν ποιο είναι το έργο και η διαδικασία στα οποία κάθε φορά εμπλέκονται και ποιος είναι ο δικός τους ρόλος.

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

Συμβούλιο της Ευρώπης
(Council of Europe, 2004 & 2006)

Σημαντικός ο συμμετοχικός ρόλος παιδιών και νέων σε δράσεις συνδιαχείρισης και συναπόφασης ποικίλων προγραμμάτων σε εκπαιδευτικό και κοινοτικό επίπεδο.

[Child participation \(coe.int\)](http://coe.int)

(Εδώ μπορείτε να βρείτε υλικό του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα των παιδιών)

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD, 2001)

Η ανάγκη για συμμετοχή των παιδιών, το σεβασμό για την υποκειμενικότητα τους και τους φυσικούς τρόπους μάθησης ως δείκτες της ποιότητας της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

Διευκρινίσεις...

- Όλα τα παιδιά είναι σε θέση να εκφράσουν άποψη; Για οποιοδήποτε θέμα;

Δεν υπάρχει κατώτατο όριο ηλικίας που επιβάλλεται για την άσκηση του δικαιώματος της συμμετοχής. Η συμμετοχή αφορά κάθε παιδί που έχει μια άποψη για ένα θέμα που το απασχολεί. Ακόμα και τα πολύ μικρά παιδιά μπορούν να ενθαρρυνθούν με ποικίλους τρόπους προκειμένου να εκφράσουν αυτό που επιθυμούν (π.χ. μέσα από την ζωγραφική).

Τι μου άρεσε και τι δε μου άρεσε στο σχολείο

Πηγή: Einarsdottir, J., Dockett, S., & Perry, B. (2009). Making meaning: Children's perspectives expressed through drawings. *Early child development and care*, 179(2), 217-232.

Η συμμετοχή των παιδιών ως δικαίωμα

Διευκρινίσεις...

- Πώς οι ενήλικες αναγνωρίζουν το δικαίωμα της έκφρασης απόψεων από τα παιδιά;

Για να εκφράσουν τα παιδιά τις απόψεις τους, είναι απαραίτητο για τους ενήλικες να δημιουργήσουν τις κατάλληλες ευκαιρίες, να εξασφαλίσουν ότι τα παιδιά μπορούν και πρέπει να ενθαρρύνονται ώστε να εκφράζουν τις απόψεις τους σε όλα τα σχετικά θέματα. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα υπάρχει απαίτηση από τα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις τους αν δεν είναι πρόθυμα ή δεν ενδιαφέρονται να το κάνουν. Δεν είναι αρκετό να δώσουμε στα παιδιά το δικαίωμα να ακουστούν χωρίς να λάβουμε σοβαρά υπόψη αυτό που έχουν να πουν. Πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις απόψεις των παιδιών και θα πρέπει να ενημερώνονται τα παιδιά για τις αποφάσεις που πάρθηκαν για τα ίδια.

Παιδαγωγική Οπτική και συμμετοχή

- Τα παιδιά θεωρούνται ικανά να καθοδηγήσουν τη δική τους μάθηση.
- Οι δυνατότητες για μάθηση ενισχύονται μέσα από την ενεργό συμμετοχή των παιδιών σε συνεργατικές διαδικασίες (όχι καθοδήγηση από εκπαιδευτικό).
- Τα παιδιά συμμετέχουν σε μαθησιακά περιβάλλοντα μέσα στα οποία γίνονται σεβαστές οι οπτικές τους.

[School factory - YouTube](#)

Πολυπλοκότητα συμμετοχής

- Η συμμετοχή για τα παιδιά είναι κάτι περισσότερο από το *λαμβάνω μέρος* ή *ακολουθώ οδηγίες*.

Τα παιδιά συμμετέχουν όταν

- ενεργοποιούν τη σκέψη τους, εκφράζουν ιδέες,
- αλληλεπιδρούν, συνεργάζονται
- λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα που τα αφορούν

Συμμετοχή και ...

Θεωρίες μάθησης για τον τρόπο που προσεγγίζουν και κατακτούν τα παιδιά μια νέα γνώση

**Ερωτήματα
που
εγείρονται**

- Ποια είναι η σχέση της συμμετοχής με τη μάθηση;

- Ποιος ο ρόλος της συμμετοχής των παιδιών στη μάθηση;

Η συμμετοχή των παιδιών ως μαθησιακό πλαίσιο

Dewey

Όχι παθητική μετάδοση γνώσεων. Μάθηση σημαίνει εμπειρία, δράση, ανταλλαγή απόψεων, αλληλεπίδραση.
(Dewey 1956, 1966, 1982)

Bruner

Ενεργή συμμετοχή για ανακάλυψη της γνώσης από τα ίδια τα παιδιά
(Bruner 1973, 1985, 1986)

Piaget

Μάθηση: οικοδόμηση νοημάτων αλλά και διερεύνηση εμπειρίας, αντιπαράθεση πληροφοριών με συνομηλίκους, επίλυση προβλημάτων
(Piaget, 1986)

Gardner

Θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης: διαφορετικοί τρόποι εμπλοκής μεγιστοποιούν την ικανότητα συμμετοχής των παιδιών
(Gardner 1993)

Vygotsky

Συμμετοχή: προσδιορισμός επιθυμιών και αναγκών των παιδιών. Έμφαση όμως και στο είδος, τη μορφή και τη ποιότητα της γνώσης για την καθημερινή διαπραγμάτευση των αναγκών
(Vygotsky 1998)

Rogoff

Μάθηση μέσω συμμετοχής – καθοδηγούμενη συμμετοχή
(Rogoff 2003)

Η συμμετοχή των παιδιών ως μαθησιακό πλαίσιο

Η μάθηση στο σχολείο απαιτεί την προσοχή των παιδιών, την κατανόηση εννοιών, την ανάληψη ρόλων και ευθυνών των παιδιών για την ίδια τη μάθησή τους. Αυτές οι διεργασίες δεν είναι δυνατές χωρίς την ενεργό συμμετοχή και εμπλοκή του παιδιού.

Άρα...

Σεβασμός στις οπτικές των παιδιών, καθώς τα παιδιά θεωρούνται ικανά να καθοδηγήσουν τη δική τους μάθηση. Η ενεργητική συμμετοχή των παιδιών αποτελεί προϋπόθεση για τη μάθηση και η μάθηση απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του παιδιού (διττός χαρακτήρας: αντικείμενο μάθησης & μέσο μάθησης).

Ανακεφαλαιώνοντας για την αναγκαιότητα της συμμετοχής

1 Αναγνώριση των ικανοτήτων των παιδιών

2 Αναφαίρετο δικαίωμα των παιδιών

3 Σημαντική προϋπόθεση για τη μάθηση

Βιβλιογραφία

1

- Αλεξίου, Β. (2018). Η συμμετοχή των παιδιών του νηπιαγωγείου στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία. Αντιλήψεις και πρακτικές νηπιαγωγών. Δημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών. Διαθέσιμο στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών <https://www.didaktorika.gr/eadd/>
- Αυγητίδου, Σ. (2014α). *Οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και στοχαζόμενοι επαγγελματίες. Υποστηρίζοντας την επαγγελματική μάθηση για μία συνεργατική και συμμετοχική εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg
- Αυγητίδου, Σ. (2014β). Η συμμετοχή των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία: προϋποθέσεις και διαδικασίες ενίσχυσής της στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στο Ε. Κατσαρού & Μ. Λιακοπούλου (επιμ.). *Θέματα Διδασκαλίας και Αγωγής στο πολυπολιτισμικό σχολείο*. Ενότητα Α. Επιμορφωτικό υλικό (σ.σ. 193-206). Μεταμόρφωση: Access Γραφικές Τέχνες Α.Ε. ISBN 978-618-81071-7-5
- Ackermann, L., Feeny, T., Hart, J. & Newman, J. (2003). *Understanding and Evaluating Children's Participation: A Review of Contemporary Literature*. Plan UK / Plan International.
- Bruner, J. (1973). *The relevance of Education*. New York: Norton.
- Bruner, J. (1985). Model of the Learner. *Educational Researcher*, 14(6), 5-8.
- Bruner, J. (1986). *Actual mind, possible worlds*, London, Cambridge: Harvard University Press.
- Dewey, J. (1956)., *The Child and the Curriculum. The School and Society*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dewey, J. (1966). *Democracy and Education*. New York: Macmillan Company.
- Dewey, J. (1982). *Εμπειρία και εκπαίδευση*. (Λ. Πολενάκης, μετ.). Αθήνα: Γλάρος.
- Fischer, L. (2006). *Κοινωνιολογία του Σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

- Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. London: Paladin.
- Gjems, L. (2009). Adults as a context for social learning in Kindergarten. *European Early Childhood Education Research Journal*, 17(3), 297-307.
- Hart, R. (1997). *Children's Participation: The Theory and Practice of Involving Young Citizens in Community Development and Environmental Care*. New York: UNICEF.
- James, A. and Prout, A. (1997). *Constructing and Reconstructing Childhood: Contemporary Issues in the Sociological Study of Childhood*, London: Falmer Press.
- James, A., Jenks, C. & Prout, A. (1998). *Theorizing Childhood*. Cambridge: Polity Press.
- King, M. (2004). The Child, Childhood and Children's Rights within Sociology. *King's Law Journal*, 15(2), 273-299.
- Kirby, P. & Bryson, S. (2002). *Measuring the Magic? Evaluating And Researching Young People's Participation In Public Decision-Making*. London: Carnegie Young People Initiative.
- Lansdown, G. (2001). *Promoting Children's Participation in Democratic Decision-Making*. Florence: UNICEF.
- Lee, N. (2001). *Childhood and Society: Growing up in an Age of Uncertainty*. Philadelphia, PA: Open University Press.

MacNaughton, G., Hughes, P. & Smith, K. (2008). *Young Children As Active Citizens*. Cambridge:Cambridge Scholars Publishing.

OECD. (2006). *Starting Strong II*. Paris: OECD.

Piaget, J. (1986). *Η Ψυχολογία της Νοημοσύνης*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Rogoff, B. (2003). *The cultural nature of human development*. New York: Oxford University Press.

Σοφού, Ε. (2011). Η ενεργητική εμπλοκή των μικρών παιδιών σε συμμετοχικές μορφές έρευνας: Η περίπτωση της προσέγγισης του Μωσαϊκού. *Action research in education*, 2, 6-17.
Ανακτήθηκε από: http://www.actionresearch.gr/AR/ActionResearch_Vol2/Issue02_02_p06-17.pdf

Theobald, M. A., Danby, S. J., & Ailwood, J. (2011). Child participation in the early years: challenges for education. *Australasian Journal of Early Childhood*, 36(3), 19-26.

Vygotsky, L. S. (1998). *Child Psychology*. New York: Plenum.

Wood, G. (1999). Interdisciplinary working in built environment education. *Education and Training*, 41(8), 373-380.

UNICEF-UK/Save the Children (1990). A four volume series on children's rights: It's Our Right. The Whole Child, Keep Us Safe, and Teacher's Handbook. London: UNICEF-UK/Save the Children.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1992) ΦΕΚ

https://ddp.gr/wp-content/uploads/2013/04/n2101-1992_fek_A1921-1.pdf

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1992)

<https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4bcbf83a2>

Unicef, (2001). Promoting Children's Participation in Democratic Decision
Innocenti Research Centre, Florence.

www.asylumsupport.info/publications/unicef/democratic.pdf

Unicef, (2001). The State of the World' children.

<https://www.unicef.org/sowc/archive/ENGLISH/The%20State%20of%20the%20World%27s%200Children%202001.pdf>

Council of Europe, (2006)

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/90111.pdf

Το έργο υποστηρίχτηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.Ι.Δ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 3ης Προκήρυξης της Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» με τίτλο «Κόμβοι Έρευνας, Καινοτομίας και Διάχυσης» (Αριθμός Έργου: 1953).

Voicing children Opportunities
Interaction Collective decision
making Education

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ